

Cijfers over voedselhulp

**Kwantitatief onderzoek
februari 2026**

**CONCERTATION
AIDE
ALIMENTAIRE**

Inhoudsopgave

Dankwoord	3
Kwantificering van de voedselhulp	4
Presentatie van databanken	5
Belangrijkste resultaten	7
Methodologie	13
Homogenisering van gegevens en werkhypothesen	13
Het breedst mogelijke panorama	14
Bijdragen en beperkingen van de studie	15
Een terugblik op de geregistreerde cijfers	15
Voorbij de cijfers	16
Bijlagen	19
Methodologie: algemene correctielogica	19
Opschonen van gegevens	20

Dankwoord

Ik wil graag mijn oprechte dank uitspreken aan allen die aan dit redactionele werk hebben bijgedragen. Uw inzet, uw nauwgezetheid en de kwaliteit van uw bijdragen hebben grotendeels bijgedragen aan het succes van dit project.

Constructieve uitwisselingen, diepgaande analyses en zorgvuldige proeflezen hebben de inhoud verrijkt en coherenter en relevanter gemaakt. Dank u voor uw waardevolle samenwerking.

We willen in het bijzonder de POD-MI, de Fédération des Resto du Cœur, de Belgische Federatie van Voedselbanken, het Belgische Rode Kruis, Vincent de Paul, het Waals Gewest, de collega's van de Concertation Aide Alimentaire en het onderzoeksteam van de Fédération des Services Sociaux bedanken.

Kwantificering van de voedselhulp

Volwassenen, kinderen, gezinnen of geïsoleerde personen: het gebruik van voedselhulp treft een groeiend en aanzienlijk deel van de Belgische bevolking. In deze studie schatten we dat 561.000 mensen minstens één keer per jaar een vorm van voedselhulp gebruiken in België. Dit aantal is in tien jaar verdubbeld.

Bovendien¹ blijkt uit een recente enquête van IWEPS dat als één op de 16 Walen (7 %) in 2024 voedselhulp zou ontvangen, het bijna één op de vijf Walen (20 %) zou zijn die op enig moment in het jaar in voedselarmoede terecht komen.

De geconstateerde discrepantie tussen het aantal mensen dat voedselhulp nodig heeft en het aantal mensen dat daadwerkelijk steun ontvangt, wijst erop dat de behoefte aan hulp niet altijd wordt aangepakt.

Honger en onzekerheid nemen toe en de laatste sociaal-economische ontwikkelingen in combinatie met een ontoereikende politieke respons op het probleem wijzen op een verslechtering van de situatie.²

Bij de raming van het totale aantal begunstigden van voedselhulp is het relevant om voedselpakketten als de belangrijkste vorm van voedselhulp te beschouwen, aangezien de meeste begunstigden met deze vorm te maken hebben. Hoewel er andere vormen van steun bestaan (sociale restaurants, sociale supermarkten, solidariteitskoelkasten, vouchers) en in sommige opzichten meer respect lijken te hebben voor de waardigheid van de begunstigden, blijft hun relatieve aandeel laag. Volgens de namen van de in deze studie genoemde organisaties heeft minder dan 10 % van de meegerekende begunstigden te maken met andere vormen van voedselhulp dan voedselpakketten.

Voedselpakketten worden verdeeld door verschillende organisaties. Deze omvatten Sint-Vincentius België, het Rode Kruis, vele OCMW's en een veelheid aan lokale verenigingen. De Restos du cœur zijn ook een van de belangrijke spelers, hoewel ze niet gespecialiseerd zijn in voedselpakketten. De POD-MI en de Voedselbanken treden op als tweedelijnsactoren die het werk van de eerste lijn, d.w.z. de voedselhulporganisaties zelf, mogelijk maken, faciliteren en (gedeeltelijk) monitoren.

Concreet wordt ter plaatse op regelmatige wijze, vaak eenmaal per week of per maand, permanentie georganiseerd, waarbij de begunstigden het pakket waarop zij recht hebben, ontvangen. Hiervoor krijgen zij van het OCMW of een voedselhulporganisatie een attest dat hun toegang tot voedsel definieert.

Meestal is het voedsel dat zich bij de voorraden voegt onverkocht, teruggewonnen uit winkels of voedsel ontvangen als onderdeel van de Europese voedselhulpfinanciering (ESF +).

In deze nota verwijzen we naar verschillende databases om het aantal mensen te bepalen dat minstens één keer per jaar voedselhulp ontvangt. Er zij echter op gewezen dat het jaarlijkse tijdslot ons geen informatie geeft over de frequentie waarmee de steun wordt ontvangen, over de concrete modaliteiten ervan of over de precare situaties die de steun beoogt op te heffen.

In de rest van dit document beginnen we met het presenteren van de gebruikte gegevens en hun bron. Vervolgens keren we met behulp van grafieken terug naar de belangrijkste ordes van grootte die zijn verkregen door de gegevens samen te stellen. We keren ook terug naar de methode om over te stappen van ruwe cijfers naar gegevens die op Belgisch niveau zijn verzameld. Dit stelt ons in staat om de gekozen methodologische keuzes te verduidelijken. We sluiten dit verslag af met een bespreking van de bijdragen en beperkingen van de gepresenteerde cijfers.

¹ <https://isadf.iweps.be/?action=indicateur&droit=02&indicateur=01&type=1>

² https://www.fdss.be/wp-content/uploads/Carte-blanche_Acteurs-de-laide-alimentaire_Juillet-2025.pdf

Presentatie van databanken

Voor de analyse hadden we (1) toegang tot gegevens die rechtstreeks werden geproduceerd door meer dan 1000 voedselhulporganisaties.

Deze gegevens, op organisatieniveau, worden verzameld door twee van elkaar onafhankelijke institutionele actoren: de Federatie van Voedselbanken (met betrekking tot de particuliere sector) en de Programmatorische Overheidsdienst voor Maatschappelijke Integratie, de POD -MI (de publieke sector).

We gebruiken ook (2) de informatie die wordt verstrekt door het Rode Kruis en de Fédération des Restos du Cœur, waaronder bepaalde partnerorganisaties die niet zijn opgenomen in de verzameling (1) verzamelde gegevens.

Gegevens van de Voedselbanken en de POD-MI bestrijken het grootste deel van het Belgische voedselhulplandschap, zowel wat betreft het aantal begunstigden als het aantal organisaties dat in de sector actief is.

Als onderdeel van de ESF+-opdrachten verzamelt het POD-MI gegevens over het aantal begunstigden dat door elke organisatie wordt geholpen voor elke organisatie die bestelt (in jaar $n-1$) (in jaar n_0).

In de praktijk vullen verenigingen een aan de POD-MI gericht bestelformulier in, waarin zij een reeks versleutelde informatie moeten verstrekken. Deze omvatten het aantal begunstigden van de vereniging in het laatste volledige jaar (in ons geval 2024). Ze geven ook de regio aan waaraan ze zijn gekoppeld, het ESF+-nummer, dat ze hebben na hun registratie in dit apparaat en waarop we vertrouwen om duplicaten te identificeren. Andere gegevens over het aantal vrouwen, migranten en begeleide ouderen zijn gecodeerd in het formulier, maar omdat ze niet verplicht zijn, belet het aantal ontbrekende waarden ons om er een betekenisvolle analyse van te maken.

Ten tweede gebruiken we de gegevens die door Food Banks van FoodIT worden verzonden.

FoodIT is het geautomatiseerde gegevenscoderingssysteem voor elke organisatie die is aangesloten bij een van de negen regionale banken. Door aangesloten te zijn, hebben ze toegang tot onverkochte of overtollige producten uit de voedingsindustrie, supermarkten en groente- en fruitveilingen. Gegevens van FoodIT geven ons maandelijks cijfers over het aantal begeleide personen.

Het belangrijkste verschil is dat in de databank van de POD MI de variabele "aantal begunstigden" betrekking heeft op alle personen die *in één jaar* worden bijgestaan door elke organisatie die een bestelling heeft geplaatst in het kader van het ESF+-fonds, terwijl in de FoodIT-databank de variabele "aantal begunstigden" overeenkomt met de laatste *maandelijkse* waarde die door de organisatie in het systeem is gecodeerd.

Aangezien er geen uitgebreide en gecentraliseerde databank is met een totaal en nauwkeurig aantal begunstigden van voedselhulp, is het doel van deze studie om dit aantal met een schatting te benaderen. Om de verschillende ruwe cijfers uit de twee databases te vergelijken en op te tellen, is het noodzakelijk om ze te homogeniseren.

Zo onderzochten we eerst het verschil tussen de *maandwaarde* (FoodIT) en de *jaarwaarde* (POD-MI) voor alle organisaties die in de twee bases aanwezig zijn. De resultaten van deze analyse van de verschillen tussen de grondslagen maakten het mogelijk de jaarlijkse (ontbrekende) waarde te schatten van elke organisatie die slechts één (maandelijkse) waarde in FoodIT had verstrekt.

Naast deze twee uitgebreide gegevensbronnen gebruiken we ook aanvullende cijfers die zijn verkregen van middelgrote actoren zoals het Rode Kruis, Restos du cœur en Sint-Vincentius. Deze cijfers stellen ons in staat om de totalen van de eerste twee bases te voltooien.

Hier is hoe de gegevens worden verdeeld op basis van hun oorsprong:

Databank	Precisieniveau	Aantal onbewerkte gegevens & entiteit
POD-MI	Organisatie	745 (nl)
FoodIT (Alim Banks)	Organisatie	1369 (nl)
Vincent de Paul België	Provincie	11 (provincies)
Rode Kruis	Provincie	6 (provincies)
Restos du Coeur	Organisatie	6 (nl)

Tabel 1 - Samenvatting van de gebruikte gegevensbronnen. Het precisieniveau "organisatie" betekent dat cijfers beschikbaar zijn op het niveau van elke vereniging, OCMW enz. Het niveau "provincie" betekent dat alleen een provinciaal totaal beschikbaar is. Voor het Rode Kruis en Restos du Coeur zijn dat de Waalse provincies en Brussel.

Alvorens in te gaan op de details van de geconsolideerde cijfers, moet worden opgemerkt dat het aantal begunstigden dat **door de organisaties wordt verstrekt, declaratief is en dat zij verschillende criteria hanteren**. Gezien de diversiteit van organisaties (meer dan 1000) en hun telmethoden, moeten we heterogene en regelmatig gedeeltelijke gegevens verzamelen.

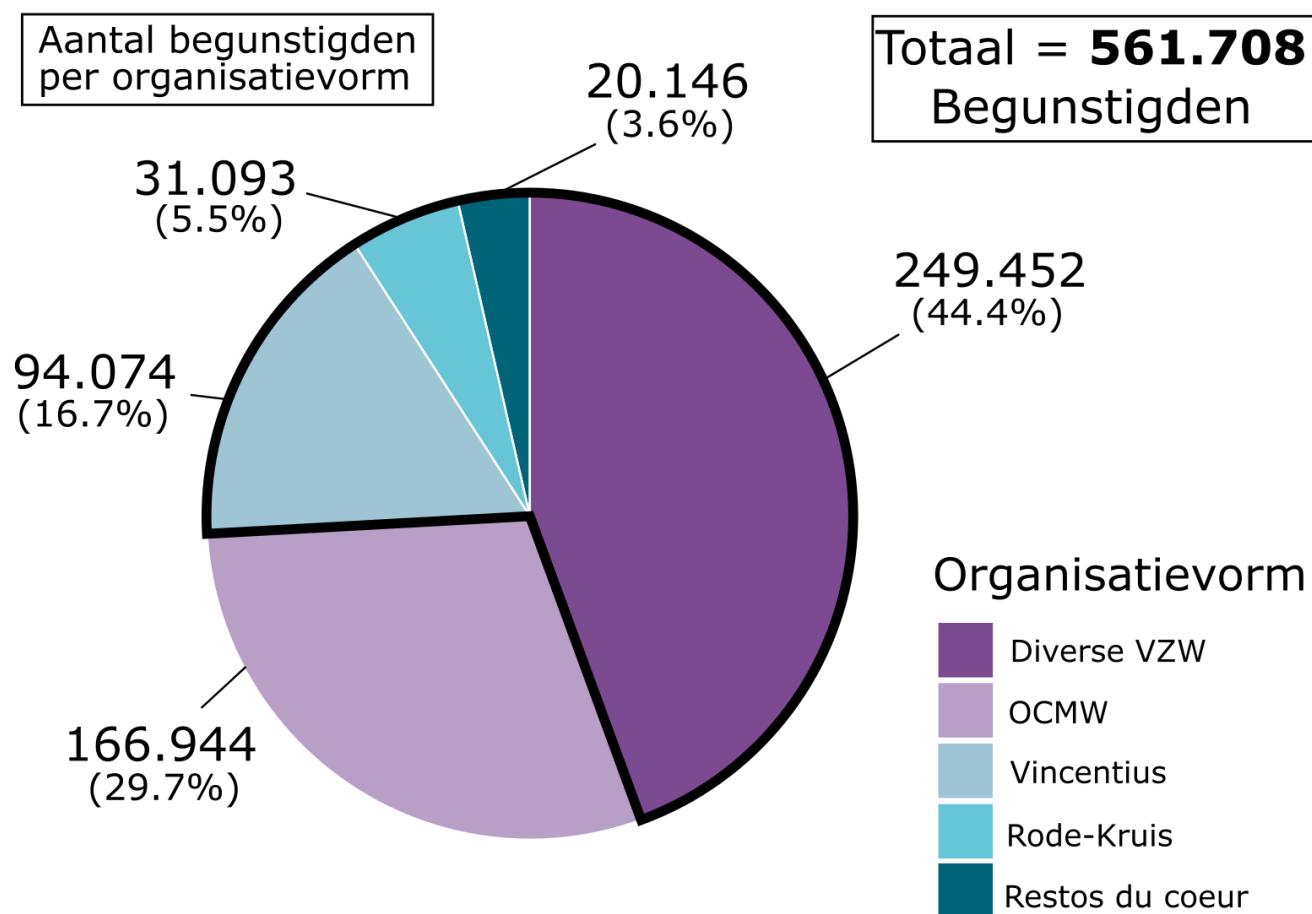
Wanneer een persoon bijvoorbeeld hulp zoekt bij een organisatie, wordt van de verantwoordelijke, die mogelijk vrijwilliger is, verwacht dat hij niet alleen rekening houdt met de aanvrager, maar ook met leden van zijn of haar huishouden.

Het is echter niet mogelijk om deze methode streng te controleren.

Als gevolg hiervan beïnvloeden afronding, onderschatting en overschatting een aanzienlijk deel van de verzamelde gegevens.

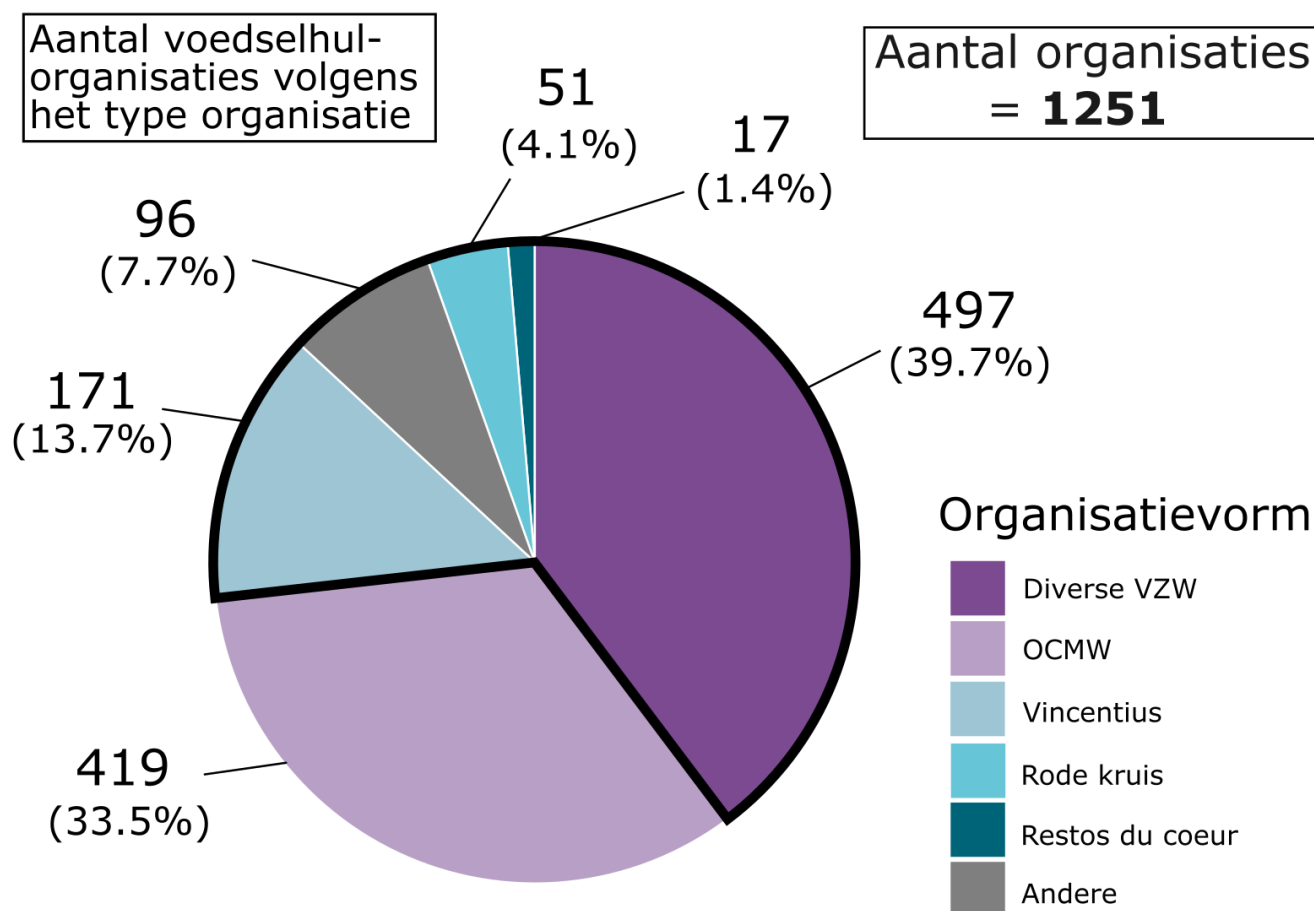
Om hun bevoorradingsbronnen te diversifiëren, richten organisaties zich bovendien zowel op POD-MI als op voedselbanken. Zo informeren ze hun gegevens naar de twee bronnen die we gebruiken. Dit is een extra methodologische uitdaging en ook een rijkdom. Een probleem omdat de ruwe compilatie van de twee datasets vereist dat rekening wordt gehouden met duplicaten om te voorkomen dat deze organisaties twee keer worden geteld. Om dit te op te vangen, identificeerden we alle organisaties die betrokken zijn bij dit risico van dubbeltelling en selecteerden we een enkele waarde. De mogelijkheid om dubbele organisaties te identificeren is ook rijk in die zin dat het systematisch de discrepantie tussen de twee verstrekte waarden bestudeert, waarbij informatie wordt gegeven over de kwaliteit van de gegevens van de ene of de andere basis, maar ook over de mate van vertekening van de ene methode van opsomming ten opzichte van de andere.

Belangrijkste resultaten

Figuur 1 - Overzicht van de voedselhulp naar aantal begunstigten

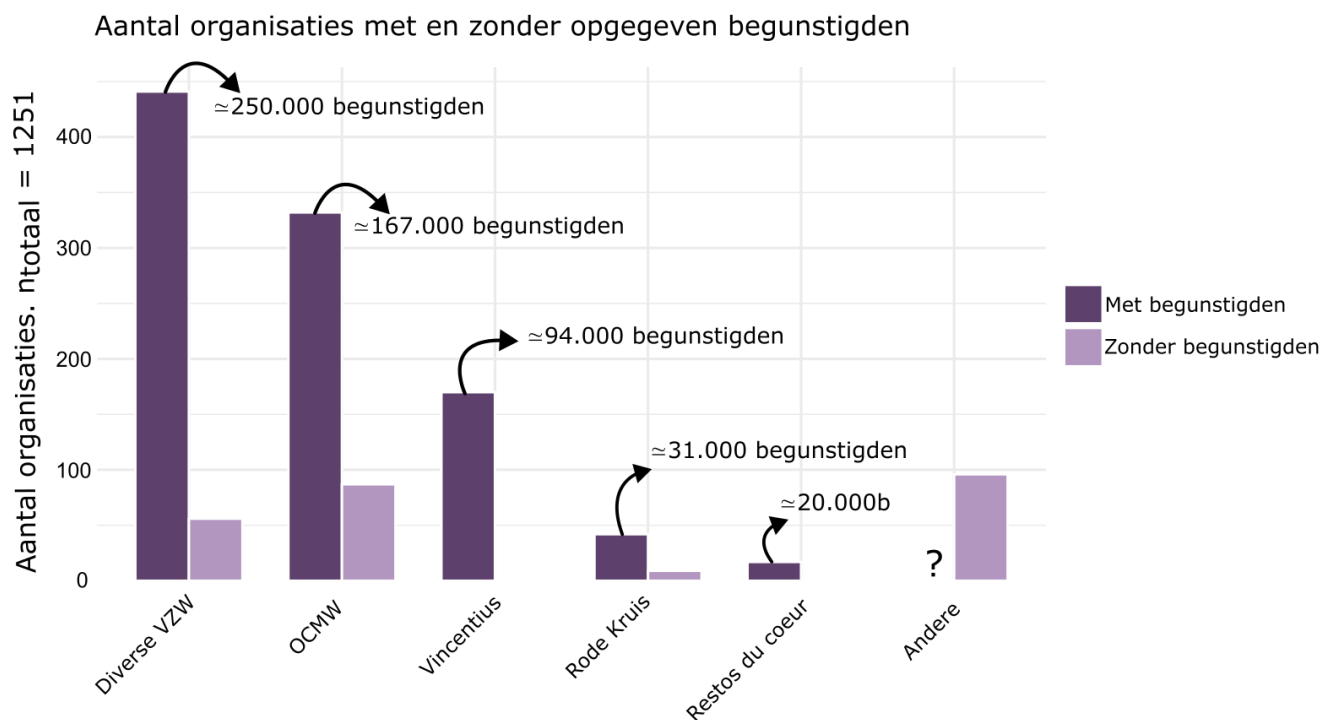
Figuur 1 toont het overzicht van de voedselhulp die we hebben verkregen op basis van de verzamelde en verwerkte gegevens. Het aantal begunstigten voor elk type organisatie wordt in acht genomen. De vetgedrukte aandelen komen overeen met begunstigten die worden bijgestaan door een andere structuur dan de OCMW's.

Figuur 2 - Overzicht van de voedselhulp naar aantal organisaties

Figuur 2 toont de verdeling van voedselhulporganisaties per type.

Binnen de groep van non-profitorganisaties moet worden opgemerkt dat organisaties rechtstreeks door een OCMW, als onderdeel van een partnerschap, worden gemachtigd om hulp te verdelen onder mensen die op gemeentelijk niveau hulp zoeken. Deze organisaties worden als non-profitorganisaties aangemerkt, hoewel zij namens het OCMW actief zijn. Het aandeel OCMW's in de grafiek is daarom beperkt tot begunstigden van OCMW's, terwijl begunstigden van organisaties zonder winstoogmerk die namens OCMW's werken, tot de categorie organisaties zonder winstoogmerk behoren. Aan de rechterkant, beschreven in het linker gedeelte. De vetgedrukte eenheden geven de buiten de activiteiten van het OCMW verleende steun weer.

Figuur 3 - Percentage organisaties volgens de aanwezigheid van geïnformeerde begunstigden in een database

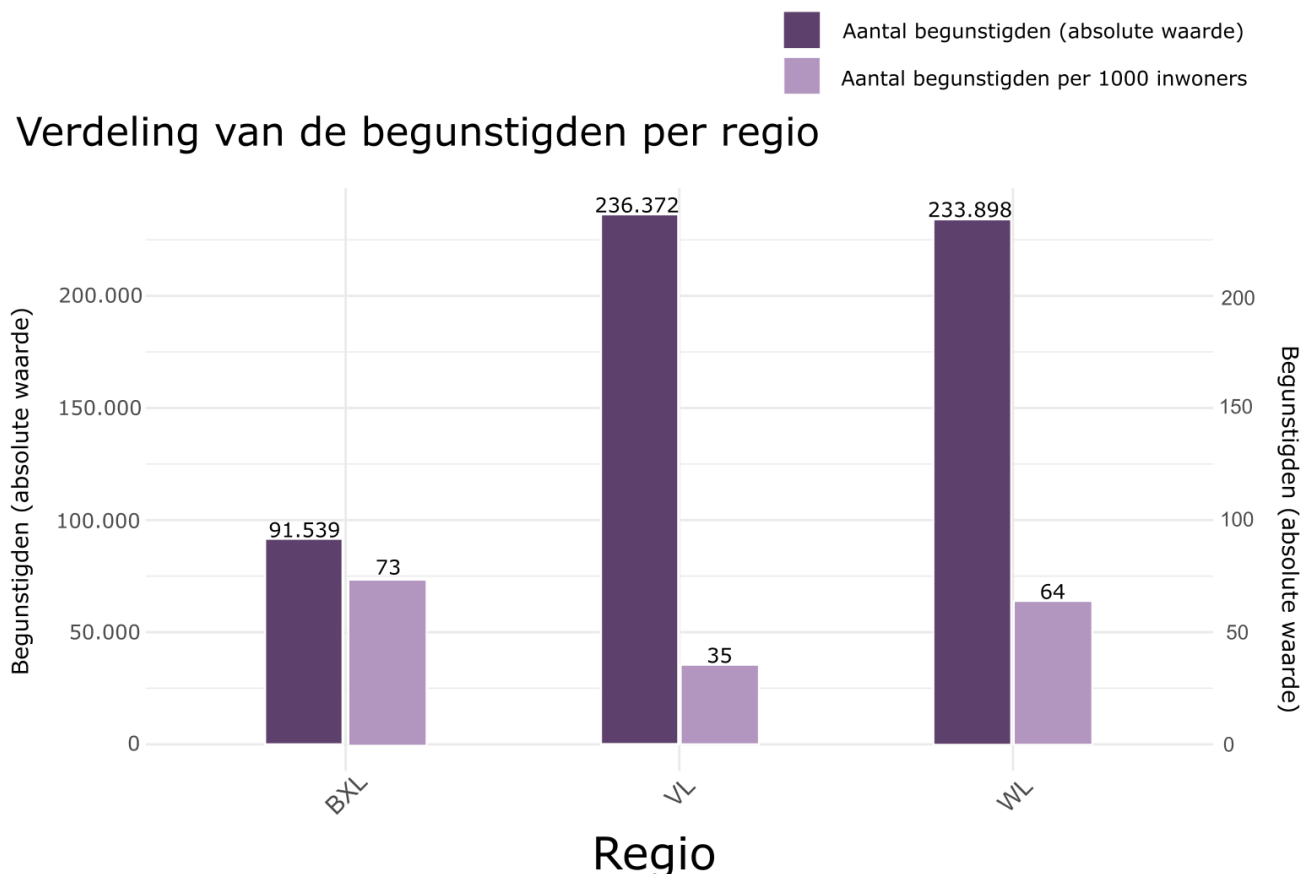
Figuur 3 toont het voedselhelplandschap vanuit een ander perspectief. Hier omvat de categorie “zonder begunstigden” (in het roze) alle organisaties die niemand hebben gecodeerd. Dit betekent dat we hun bestaan in de gebruikte databases hebben geregistreerd, maar we kunnen geen aantal begunstigden voor deze organisaties vaststellen.

Het type organisatie “Andere” bevat de meeste organisaties zonder gecodeerde begunstigden.

In de meeste gevallen gaat het om scholen, dag- en nachtopvangcentra, waarvoor een gebrek aan gegevens bestaat.³

De tweede groep organisaties zonder geregistreerde begunstigden behoort tot de OCMW-categorie. Sommige OCMW's delegeren voedselhelp aan een vereniging, terwijl anderen eenvoudigweg niet actief zijn op het gebied van voedselhelp. In het eerste geval zijn de begunstigden van de gemeente reeds elders opgenomen, met name in de categorie vzw's.

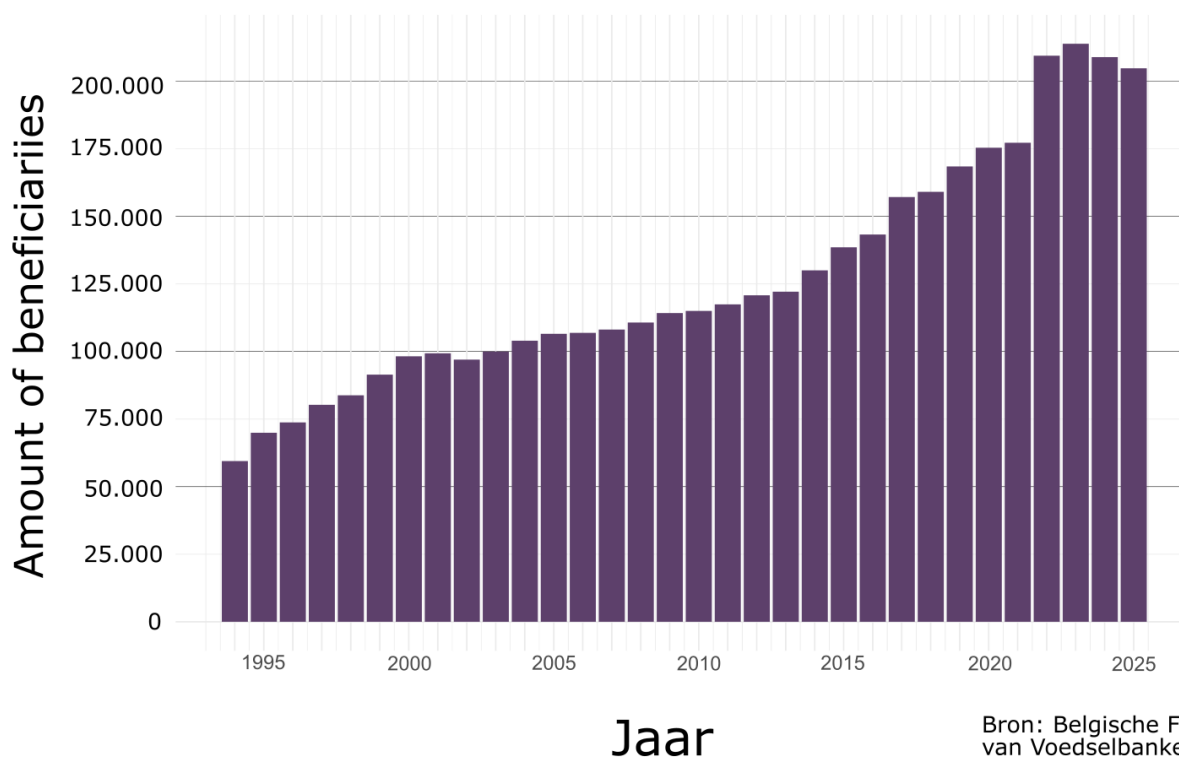
³ De meeste ontbrekende waarnemingen komen van FoodIT, de geautomatiseerde database van Voedselbanken. Het bevat meer organisaties dan in de POD-MI, maar het aantal begunstigden ontbreekt vaker.

Figuur 4 - Verdeling van de begunstigten per regio

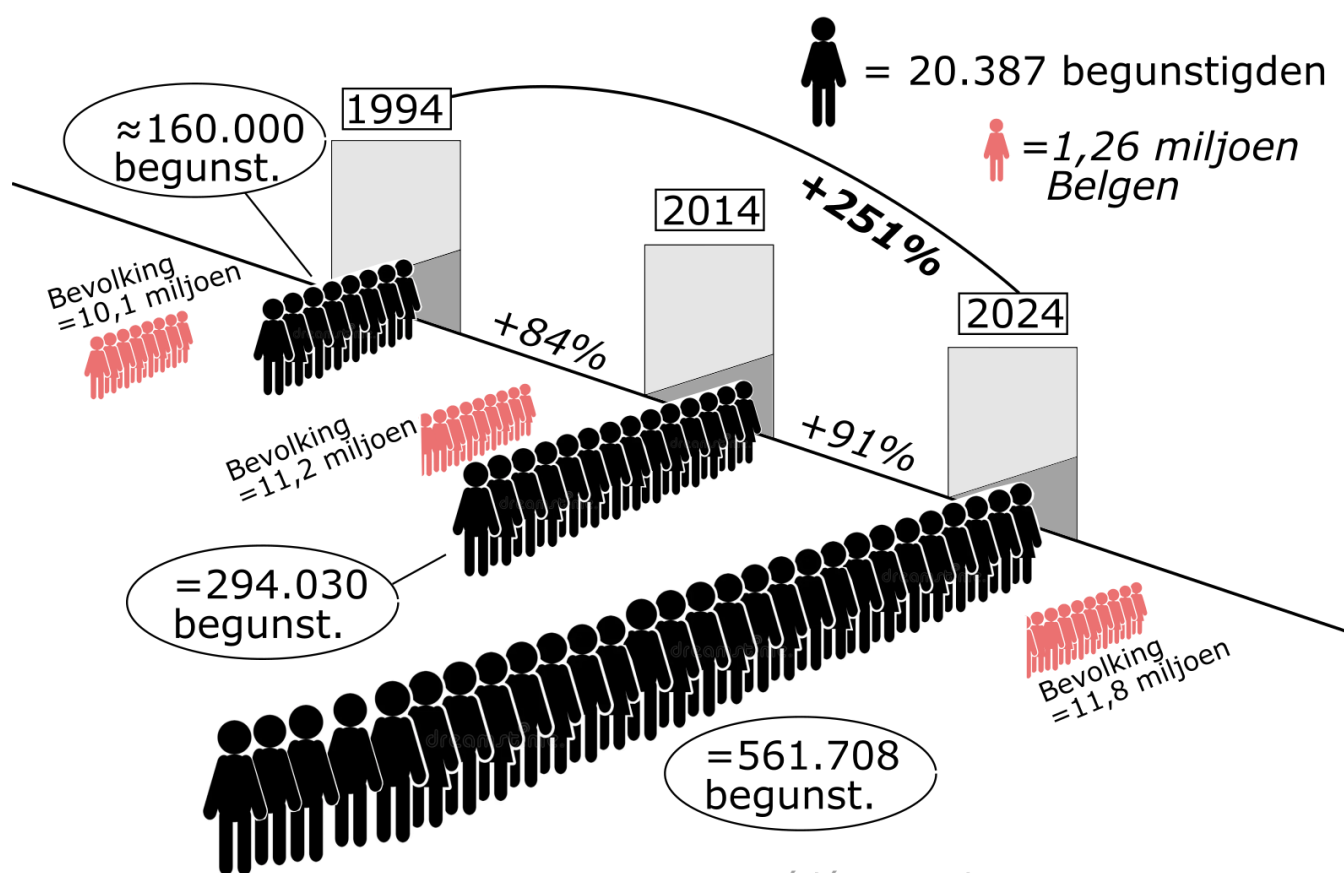
De verdeling van de begunstigten per gewest (figuur 4) illustreert het aanzienlijke relatieve aandeel van de begunstigten in het Brussels Gewest. Per 1000 inwoners heeft het Brussels Gewest het hoogste percentage ontvangers van voedselhulp. Vlaanderen en Wallonië hebben een vergelijkbaar absoluut aantal begunstigten. Zodra het aantal begunstigten echter wordt weergegeven als aandeel relatief tot de omvang van de bevolking, is het aantal begunstigten in Wallonië bijna twee keer zo hoog als in Vlaanderen. Dit percentage is nog hoger voor het Brussels Gewest.

Evolutie van het aantal begunstigden van de voedselbanken (1994-2025)

Figuur 5 - Ontwikkeling van het aantal begunstigden van voedselbanken tussen 1994 en 2025

Uit gegevens van de voedselbanken (figuur 5) blijkt dat de evolutie van het aantal begunstigden cycli volgt van meer gematigde en sterkere stijgingen. De redenen voor de ongeveer gelijke cijfers van de afgelopen jaren zullen later worden besproken.

Bron : Fédération des services sociaux

Figuur 6 - Ontwikkeling van het aantal begunstigden van voedselhulp. Bron - FdSS

Uit figuur 6 blijkt dat het aantal ontvangers van voedselhulp in 10 jaar bijna is verdubbeld, terwijl het in 30 jaar tijd met 3 tot 4 is vermenigvuldigd (+251%).⁴ De Belgische bevolking nam in dezelfde periode met slechts 16% toe. Dit betekent dat een aanzienlijk deel van de bevolking sinds het einde van de jaren negentig voedselhulp is gaan gebruiken en dat deze groep ruim de 100.000 overschrijdt.

⁴ Hier wordt de geraamde waarde voor 1994 afgeleid uit een eenvoudige regel van drie waarbij de gegevens van de Voedselbanken en de twee ramingen van de FdSS voor 2014 en 2024 in perspectief worden geplaatst (huidige studie).

Methodologie

In dit deel leggen we de methode uit voor het berekenen van de totalen die in het vorige deel zijn gepresenteerd. We beschrijven de gebruikte gegevens op basis van hun bronnen, de stappen om ze samen te stellen en de methodologische keuzes die zijn gemaakt in het licht van onzekerheden met betrekking tot de kwaliteit en representativiteit van de gegevens.

Homogenisering van gegevens en werkhypothesen

In de vorige actualisering van de voedselhulpcijfers die in 2016 zijn gepubliceerd, hebben we de POD-MI-gegevens toegevoegd aan die van de Voedselbanken, rekening houdend met het herstel van de organisaties die in de twee databanken zijn geïdentificeerd (Hubert & Vleminckx, 2016).⁵ Als gevolg hiervan konden we dubbeltellingen voorkomen van organisaties die in verschillende gegevensbronnen zijn vermeld. De gegevens werden echter niet gehomogeniseerd om rekening te houden met de verschillende telmethoden.

In deze studie gaan we verder door de gegevens te verwerken om rekening te houden met deze diversiteit en zo de voorwaarden van de toevoeging te homogeniseren. Concreet zetten we FoodIT-data om in een "POD-MI" database.

Deze datatransformatie vindt plaats op **twee fronten**.

- Enerzijds veranderen de door de Voedselbanken verstrekte waarden van maandelijks naar jaarlijks. Zij hebben betrekking op maandelijkse perioden en vertegenwoordigen niet rechtstreeks een jaarlijks aantal begunstigden voor elke organisatie die lid is van een voedselbank.
- Aan de andere kant schat ik het aantal begunstigden van bij een Voedselbank aangesloten organisaties alsof zij voldoet aan de specifieke opsommingslogica van de POD-MI-gegevens. Ongeacht de tijdelijke basis van de verstrekte waarden is het hier de bedoeling het verschil te beoordelen tussen het aantal begunstigden dat bij de POD-MI is aangemeld en hetzelfde aantal dat bij de Voedselbanken is aangemeld, aangezien deze twee cijfers in de praktijk nooit exact overeenkomen.

De methode is als volgt.

Wanneer een organisatie in beide databanken wordt geïdentificeerd, krijgen haar POD-MI-gegevens voorrang op die van voedselbanken. POD-MI-cijfers lopen minder risico onderschat te worden. Het lidmaatschap van een Voedselbank vereist betaling van een bijdrage van € 2 per aangegeven begunstigde. Gelieerde organisaties hebben er daarom belang bij om het minimumaantal begunstigden te verstrekken dat hen in staat stelt voldoende voedsel te hebben om zoveel mogelijk te helpen, terwijl ze zoveel mogelijk mensen vermijden te betalen. Tegelijkertijd worden de aan de POD MI verstrekte cijfers gecontroleerd aan de hand van de overeenstemming tussen het opgegeven nummer en de officiële erkenning van de organisatie. Hoewel de aan de voedselbanken verstrekte cijfers worden beperkt door een plafond dat gekoppeld is aan het forfaitaire bedrag dat moet worden betaald om zich bij hen aan te sluiten, zijn die van de POD-MI ook beperkt tot de mate waarin alle in het kader van ESF+-opdrachten verstrekte gegevens worden gecontroleerd en vergeleken, vanuit het oogpunt van de erkenning, dat officieel het maximale aantal begunstigden bepaalt dat door de organisatie kan worden ondersteund.

⁵ H-O. Hubert & J. Vleminckx. 2016. Voedselhulp vandaag. Het recht op voedsel morgen. Actieonderzoek. FDSS.

POD-MI-gegevens hebben betrekking op organisaties die in 2025 een ESF+-bestelling hebben geplaatst. Er zijn ook 57% van alle organisaties geregistreerd bij een Voedselbank (=380/672). Om het gezamenlijke totaal van de twee grondslagen (POD-MI & Voedselbanken) te verkrijgen, is er dus een gebrek aan bij een

Voedselbank aangesloten organisaties die in 2025 geen ESF+-bestelling hebben geplaatst. Deze subset bestaat uit ongeveer 270 organisaties, ofwel 43% van alle organisaties die aangesloten zijn bij Voedselbanken.

In deze specifieke subset, die 270 organisaties vertegenwoordigt van de 1002 die betrokken zijn bij ons totaal, voeren we een homogenisatie van de cijfers uit om ze af te stemmen op de logica die is waargenomen in de POD-MI. De details van onze methodologie zijn opgenomen in de bijlage bij dit document. Hier presenteren we het resultaat van onze homogenisatie volgens de bron van de gegevens.

Gegevensbron	Organisaties POD & VB	Alleen POD- organisaties	Alleen VB- organisaties	Totaal
Aantal organisaties	382	365	255	1.002
Bruto aantal begunstigden vóór homogenisering	267.581	209.877	64.156	541.614
Aantal begunstigden na homogenisatie	Ongewijzigd	Ongewijzigd	84.250	561.708

Tabel 2 - Verdeling van organisaties en aantal ontvangers per gegevensbron.

Het breedst mogelijke panorama

Ten slotte krijgen we een totaal aantal gehomogeniseerde begunstigden voor alle organisaties die aanwezig zijn in de bases van de POD-MI en Food Banks (FoodIT). Dit omvat een groot aantal OCMW's en non-profitorganisaties, maar ook de Sint-Vincentius-verenigingen, waarvoor de door de koepel vastgestelde waarden intern prima overeenkomen met de waarden die per geval door de verenigingen aan de POD-MI worden verstrekt bij het bestellen van FSE+.

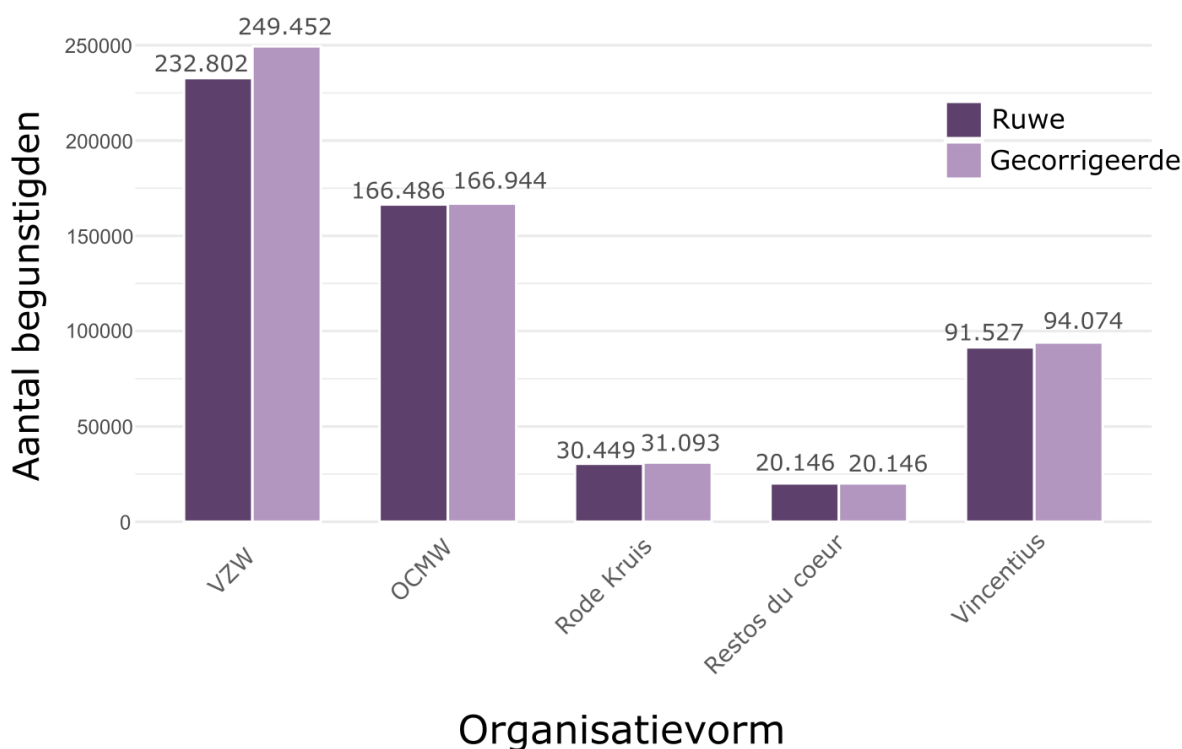
Organisaties zijn echter niet opgenomen in deze twee basissen. Dit is het geval voor een aantal entiteiten van het Rode Kruis of Restos du Coeur. We hebben daarom enkele cijfers gebruikt die door deze koepels zijn verstrekt, terwijl we ze combineerden met de cijfers die beschikbaar zijn bij de POD-MI en de Voedselbanken.

Bijdragen en beperkingen van de studie

Een terugblik op de geregistreerde cijfers

Om samen te vatten, laten we terugkeren naar de belangrijkste bijdrage van deze studie. Het homogeniseren van de gegevens maakt ze betrouwbaarder en verbetert de kwaliteit van het verkregen totaal. De volgende grafiek laat zien hoe onze correctiemethode de ruwe gegevens beïnvloedt.

Vergelijking: ruwewaarde versus gecorrigeerde waarde per type organisatie

Figuur 7 - Grafiek van de impact van datahomogenisatie voor elk type organisatie

Zoals te zien is in figuur 7, blijft de correctie klein.

In totaal leidt dit tot een stijging van het totale vóór correctie verkregen bedrag op basis van de ruwe gegevens van ongeveer 20 000 begunstigden. Dit verschil is klein in vergelijking met de 142.000 extra begunstigden die in de POD-MI zijn opgenomen door organisaties die cijfers verstrekken aan zowel de POD-MI als de Voedselbanken.⁶

De correctie heeft voornamelijk gevolgen voor de non-profitsector (categorie "Diverse non-profitorganisaties"). De meeste van deze organisaties zijn exclusief aangesloten bij de Voedselbanken. Om deze kleine variatie ten opzichte van de referentiesteekproef te verklaren, kan worden opgemerkt dat organisaties die geen ESF+ hebben over het algemeen kleiner zijn dan organisaties die dat wel hebben. Daarom zijn de gecorrigeerde waarden in het aangepaste sample waarvan de gegevens worden gehomogeniseerd, bij de oorsprong lager en blijft de evolutie ervan in absolute termen beperkt.

⁶ In de referentiesteekproef neemt het aantal begunstigden toe van 125 000 tot 267 000 zodra POD-MI-gegevens worden gebruikt in plaats van FoodIT-gegevens (voedselbanken).

Met andere woorden, grotere organisaties brengen minder tijd door onder de radar van koepels en volkstellingen. De aangepaste steekproef omvat echter organisaties die onder de radar van de POD-MI vallen. Aangezien deze kleiner zijn, leidt de homogenisering van de gegevens tot een stijging van het geraamde totaal van 38 % in plaats van 113 % voor de grote organisaties die in de referentiesteekproef zijn opgenomen.

Voorbij de cijfers

De interpretatie van de in deze studie gepresenteerde cijfers moet worden vergeleken met statistieken over precariteit op een meer algemeen niveau.

Eenzijds lijkt voedselarmoede, zoals we in de inleiding van deze samenvatting hebben uitgelegd, een aanzienlijk groter deel van de bevolking te treffen dan het deel dat steun ontvangt (het deel waarop deze studie betrekking heeft).

De voorgestelde steun biedt derhalve onvoldoende antwoord op het probleem van de voedselonzekeerheid in België. In dit verband⁷ blijkt uit cijfers van *de enquête onder de burgers over de levensomstandigheden en de toegang tot de grondrechten* (ISADF 2025) dat bijna een op de drie Walen vreest voor een gebrek aan voedsel voordat zij het geld hebben om hun voorraad aan te vullen.⁸

Ons totaal van 561.708 begunstigden op nationaal niveau moet daarom als een bodemwaarde worden beschouwd. De methodologische voorzichtigheid die we hebben getoond, stelt ons in staat om dit te vermelden, evenals de vele potentiële onderschattingsfactoren van begunstigden.

Er zij aan herinnerd dat deze cijfers een raming zijn van de verkregen steun, die zo nauwkeurig mogelijk is op basis van zogenaamde declaratieve gegevens.

De behoefte aan voedselhulp is zeker groter dan wat we eigenlijk kunnen tellen.

Daar zijn veel redenen voor.

- Sommige mensen **hebben geen toegang tot hulp**: toegangscriteria zijn vaak restrictief, er is geen voedselhulpdienst in de buurt, psychologische barrières (schaamte, angst), verzadiging van de dienst waardoor de verantwoordelijken een verzoek om hulp weigeren, ...
- Bovendien **dekken de bestaande gegevens die we gebruiken niet alle verstrekte steun**. Onze studie houdt geen rekening met een aantal voedselhulpinitiatieven van religieuze oorsprong (bijvoorbeeld evangelische kerken of moskeeën) en burgers die opereren onder institutionele radar en buiten het toepassingsgebied van de Voedselbanken en de POD-MI. De contouren en actoren van deze informele voedselhulpmiddelen blijven tot op heden weinig onderzocht.
- Bovendien ontbreken er **gegevens voor meer dan 100 organisaties die actief** zijn in FoodIT, die geen banden hebben met voedselbanken, wat het totale aantal begunstigden vertekent. Tegelijkertijd gebruiken sommige aangesloten verenigingen parallelle computersystemen of werken ze offline, waardoor een deel van hun publiek wordt weggelaten. Deze onderrapportage, hoewel verhoudingsgewijs laag, vereist een verificatie van de werkelijke activiteit van de structuren om de ramingen te verfijnen. Uitgebreide gegevensdekking blijft daarom een uitdaging om de nauwkeurigheid van het voedselhuplandschap te waarborgen.
- Tot slot zijn de gepresenteerde cijfers grotendeels beperkt tot gegevens van ESF+-orders en voedselbanken. Zoals ik echter in **de inleiding heb gezien, beperkt voedselhulp zich niet alleen tot die bronnen en vormen van hulp**.⁹ Meer in het algemeen omvat voedselhulp heterogene vormen: pakketten, sociale restaurants, sociale supermarkten, maaltijden in een dag / nachtopvang, hulp

⁷ Enquête uitgevoerd in 2025 door het Waals Instituut voor Evaluatie, Prognose en Statistiek (IWEPS)

⁸ <https://isadf.iweps.be/?action=indicateur&droit=02&indicateur=01&type=1>

⁹ Zo is op het niveau van het OCMW, dat een derde van de hier vermelde organisaties vertegenwoordigt, alleen ESF+-steun kwantificeerbaar. Alle andere vormen van steun, voedsel of anderszins, die kunnen bijdragen tot de voedselzekerheid van

Informeel financiële bijstand waarmee indirect bedragen voor voedselaankopen worden veiliggesteld,

...

Hoewel de meeste organisaties die betrokken zijn bij voedselpakketten in ons onderzoek zijn opgenomen, is slechts een deel van de sociale restaurants, diverse opvangplaatsen en kruideniers opgenomen. De meer specifieke groep van deze organisaties is echter slechts gedeeltelijk opgenomen in onze cijfers, die slechts een onvolledige vertegenwoordiging geven van de begunstigden van andere vormen van voedselhulp. Het is daarom ook een reden om te denken dat onze cijfers de realiteit van voedselhulp in België onderschatten.

In de afgelopen jaren heeft de verslechtering van de sociaal-economische omstandigheden in België geleid tot een toegenomen behoefte aan steun en minder middelen om daaraan te voldoen.

Voedselhulp ondergaat deze snelle verandering: wachtlijsten voor verzadigde diensten groeien. Minstens de helft van de voedselhulpdiensten in grote steden wordt getroffen, volgens de belangrijkste koepelorganisaties die samenwerken met de POD-MI en de Federatie van Sociale Diensten. Gezien de daling van de medefinanciering die de federale overheid naast de ESF+-fondsen plant, verwachten professionals dat de situatie in de loop van 2026 aanzienlijk zal verslechteren, met name vanaf het voorjaar, wanneer de voorraden geleidelijk zullen worden geleegd.

Deze evolutie, in samenspel met met de verwachte instroom van mensen die van werkloosheid zijn uitgesloten en geen werk vinden, baart zorgen.

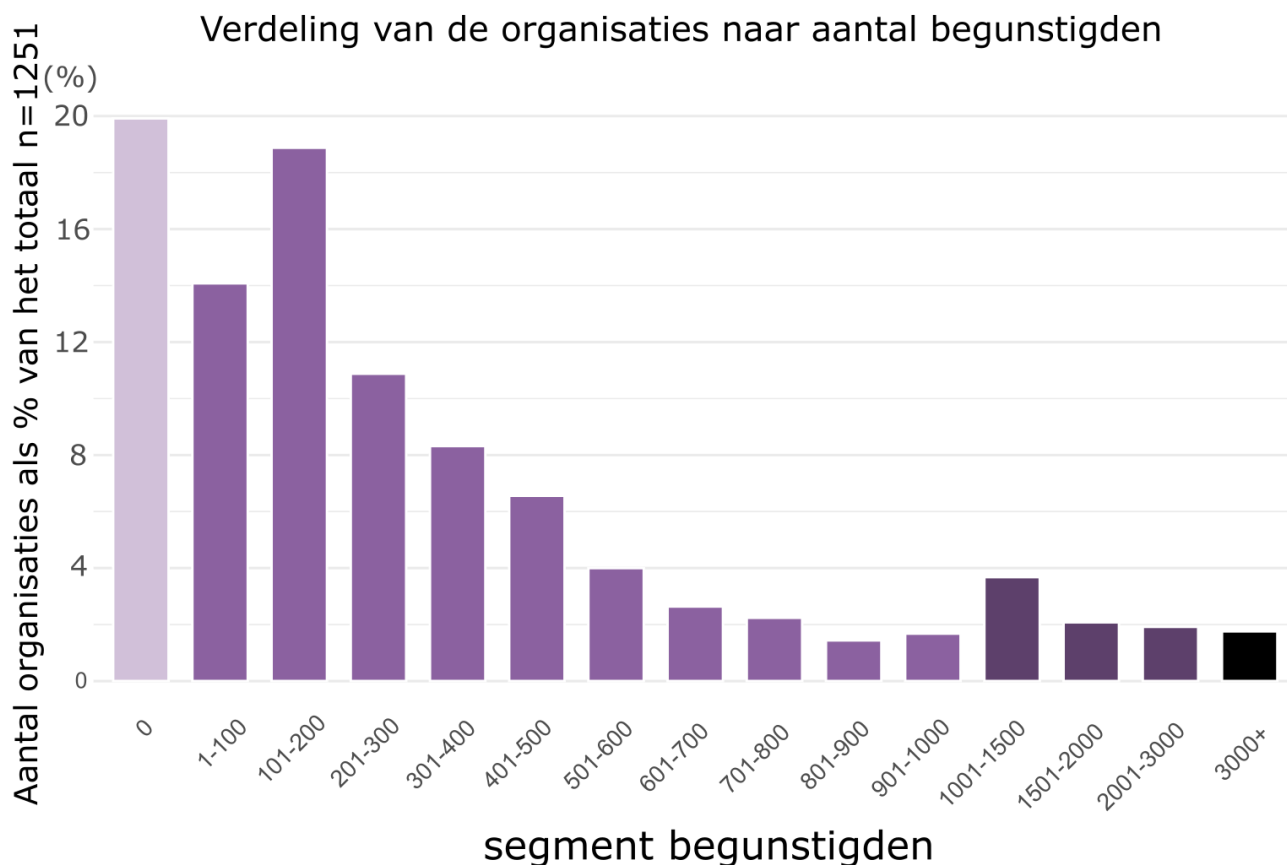
De voedselhulp is sinds 2023 niet substantieel toegenomen, omdat de diensten verzadigd zijn en niet langer in staat zijn om nieuwe mensen te helpen.

De bijna verdubbeling van onze schatting van het aantal begunstigden in tien jaar, van 300.000 tot 560.000 tussen de enquêtes die in 2016 en 2026 zijn uitgevoerd, is alarmerend.

Om het aandeel van onvervulde behoefte aan voedselhulp te schatten, zouden verzadigde diensten een boekhouding kunnen bijhouden van het aantal mensen op de wachtlijst. Hieraan moet worden toegevoegd dat deze informatie ons echter geen informatie verschaft over het percentage niet-gebruik van voedselhulp.

Uit onze cijfers blijkt dat 50% van alle ondervraagde organisaties minder dan 400 begunstigden heeft. Samen zijn zij goed voor 20 % van de naar schatting 561 703 begunstigden. Dit betekent dat 80% van de begunstigden zich concentreert binnen de grootste organisaties. Het is mogelijk – en zelfs waarschijnlijk – dat het aantal begunstigden dat in de andere helft wordt verstrekt (goed voor 20 % van de begunstigden) wordt onderschat, vanwege slechte en adequate telmethoden en -instrumenten, ook omdat het soms organisaties zijn die, zonder de middelen, niet de mogelijkheid hebben om professioneel te worden en door middel van vrijwilligerswerk te werken.

een huishouden, worden niet meegeteld. Denk aan het geld dat per geval door een OCMW aan een begunstigde wordt betaald om een tijdelijke impuls te geven.

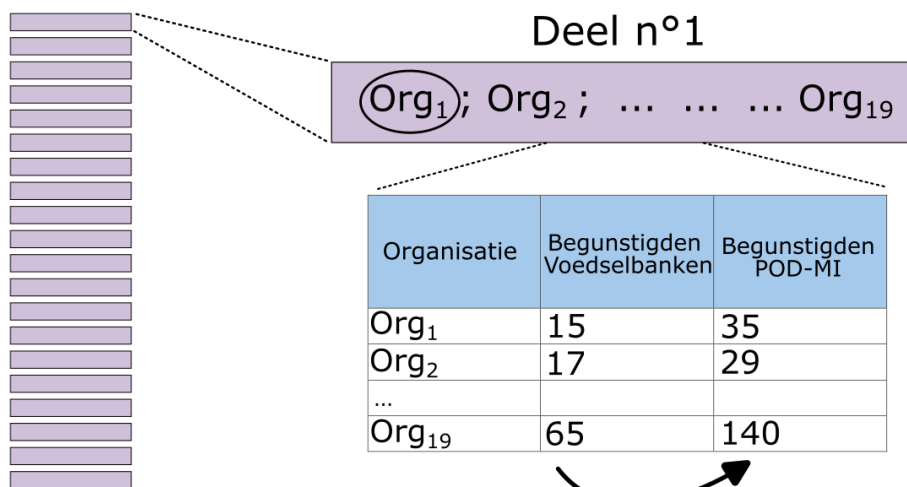
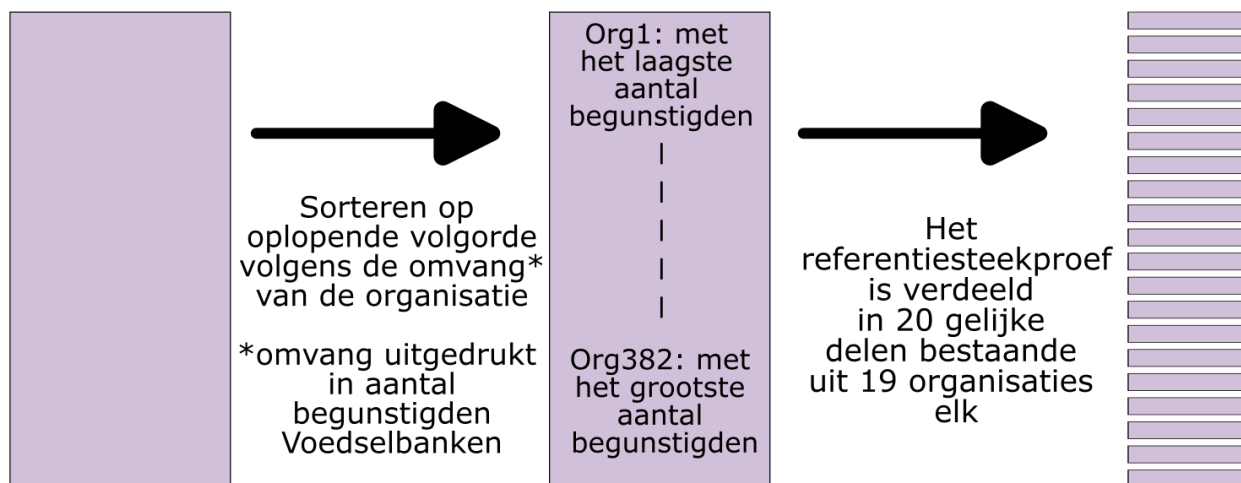

Figuur 8 - Histogram van de verdeling van organisaties naar grootte

Bijlagen

Methodologie: algemene correctielogica

referentiesteekproef
(n = 382 organisaties)

Mediane verhouding x2 = Ten minste 50% van de organisaties uit deel 1 verdubbelt het aantal begunstigten tussen de voedselbanken en de SPP-IS

Figuur 9 - Toelichtend diagram van de methode voor de berekening van de correctiecoëfficiënt

Om de FoodIT-gegevens op basis van de POD-gegevens te homogeniseren, gebruiken we het zogenaamde referentiemonster (n=382, **figuur 9** hierboven). Het bestaat uit alle duplicaatorganisaties, zowel aanwezig bij de POD MI (volgens een FSE + -order) als in FoodIT (Food Bank). Elke dubbele organisatie heeft dus twee verschillende waarden. Uit de grondige analyse van de referentiesteekproef kunnen twee cruciale gegevens worden afgeleid. Ten eerste het verschil tussen een maandcijfer (FoodIT) en een jaarcijfer (SPP). Anderzijds het verschil in de identificatiemethode tussen de Voedselbanken (FoodIT) en de POD-MI.

Met deze informatie kunnen we de zogenaamde "aangepaste" steekproef (n=255) homogeniseren, die alle organisaties samenbrengt die alleen in FoodIT en niet in de POD-MI zijn opgenomen. De behandeling is dezelfde als die we in het bovenstaande diagram hebben samengevat. De aangepaste steekproef wordt

gerangschikt in oplopende volgorde en verdeeld in 20 gelijke delen, met elk 12 of 13 organisaties, in plaats van 19 in de referentiesteekproef.

Voor elke organisatie wordt slechts één "aantal begunstigden"-waarde vastgesteld. De aanpassing vindt plaats door het aantal begunstigden te vermenigvuldigen met de overeenkomstige coëfficiënt die in mindering is gebracht op de referentiesteekproef.

Hier zijn enkele voorbeelden van correctie.

Naam	Begunstigden FoodIT	Kwartiel	Coëfficiënt	"Aangepaste" begunstigden
Le Chant d'Oiseau ASBL	65	5	X1,9	121
De Satelliet VZW	148	12	X1,4	209
Maison Croix-Rouge Ougrée	220	15	X1,1	237

Tabel 3 - Voorbeelden van ruwe gegevensaanpassing

In plaats van één enkele correctiecoëfficiënt toe te passen op de gehele teststeekproef, worden 20 verschillende correctiecoëfficiënten toegepast en heeft elke correctiecoëfficiënt een betere statistische representativiteit. Monsters met kleine organisaties hebben coëfficiënten tot X3, terwijl grotere structuren worden beïnvloed door coëfficiënten tussen X1 en X2. Dezelfde coëfficiënt wordt dus gebruikt om de cijfers van organisaties van vergelijkbare omvang te herwerken.

De daling van de coëfficiënt met de omvang van de organisatie is te verklaren door het feit dat het gemakkelijker is om de helft van de 150 begunstigden te onderschatten dan de 1500. Daarom kan het verschil tussen FoodIT- en POD-MI-waarden variëren van dubbel tot drievoudig voor kleine organisaties, maar niet voor grote structuren die bijvoorbeeld meer dan 1000 mensen helpen. Zo'n massa individuen missen bij het tellen van de organisatie is materieel en statistisch onwaarschijnlijk. Met andere woorden, het missen van 100 mensen op een totaal van 1000 personen is relatief minder impactvol voor de coëfficiënt (10% gemist) dan het missen van 100 mensen op een totaal van 200 personen (50% gemist).

De hoge gevoeligheid van de gemiddelde tot extreme waarden heeft ons daarom de voorkeur gegeven aan de mediaan. Daarom berekent de coëfficiënt die we gebruiken het mediane verschil tussen het aantal begunstigden dat in FoodIT en de POD-MI is geïdentificeerd.

Opschonen van gegevens

Het verzamelen van gegevens uit de POD MI & FoodIT (VB) -databases is een taak die vereist dat elke organisatie kan worden onderscheiden. Een voedselhulporganisatie verschijnt in een van de twee databases na codering door een organisatiemanager. De naam van de organisatie die in de gegevens voorkomt, varieert dus afhankelijk van de informatie die de verantwoordelijke persoon wilde coderen. Een vzw wordt dus niet altijd als zodanig geïnformeerd, noch is het een verdeler van voedselpakketten of een sociale kruidenier. Van uitgebreid onderzoek naar elk van de diensten afzonderlijk kan niet worden afgezien om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat een verschil in naam tussen de twee samengestelde databanken het bestaan van twee verschillende diensten weerspiegelt, en niet een andere benaming. Er kunnen veel duplicaten in de gegevens zijn verschenen na deze opschoning. Daarom stijgt het bruto aantal bij de Voedselbanken (FoodIT) geregistreerde organisaties van 750 naar 650 organisaties (ca.) zodra de schoonmaak is uitgevoerd. Een andere nuttige identificatievariabele om duplicaten te discrimineren is de FEAD-code die beschikbaar is voor organisaties die al een bestelling hebben geplaatst bij het POD-MI.

Bij organisaties die geen begunstigden hebben gerapporteerd, is het risico dat goed functionerende organisaties, die een aanzienlijk aantal begunstigden helpen, worden gemist, beperkt.

Deze organisaties zijn waarschijnlijk inactief of verlenen alleen steun op basis van hun eigen middelen of donaties. In dit geval blijft het aantal getroffen begunstigden dat onder de radar passeert beperkt. Wij beschikken echter niet over de middelen om dit te garanderen.

Naast deze organisaties zijn veel van de FoodIT-coderingen die in het totaal niet in aanmerking werden genomen, eigenlijk structuren die geen rechtstreekse steun aan begunstigden verlenen.

Dit kunnen, zoals we hebben gezien, logistieke platforms zijn met als missie de producten van de distributieverenigingen op te slaan. Het kan ook gaan om instellingen zoals scholen die FoodIT in het verleden hebben gebruikt voor het beheer van voedselvoorraden, al dan niet gekoppeld aan voedselhulp. We vinden nog steeds dag- of nachtcentra, opvangcentra voor daklozen en tenslotte vrachtoverbedrijven.

Hoewel deze organisaties kunnen worden gekoppeld aan een voedselhulpmissie, is het echter onmogelijk om de orde van grootte, uitgedrukt in het aantal begunstigden, van die missie te bepalen.